

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2013

VI. volební období

.....

**Návrh
Zastupitelstva Moravskoslezského kraje**

na vydání

zákona, kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

Zákon

ze dne x. x. 2013,

kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Změna zákona o ochraně ovzduší

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší se mění takto:

- 1.** V § 15 odst. 14 větě první se číslo „2016“ nahrazuje číslem „2013“.
- 2.** V § 15 odst. 14 větě druhé se číslo „2017“ nahrazuje číslem „2014“, slova „65 % výnosu z poplatků za znečištění ovzduší příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky,“ se zrušují a číslo „25“ se nahrazuje číslem „90“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (dále jen „zákon o ochraně ovzduší“) ve svém § 15 odst. 14 stanoví, kdo je příjemcem výnosu z poplatků za znečišťování. Do roku 2016 včetně je výnos z těchto poplatků příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky (dále jen „SFŽP“). Od roku 2017 je 65 % výnosu z poplatků za znečišťování příjmem SFŽP, 25 % příjmem kraje, na jehož území se stacionární zdroj nachází, a 10 % příjmem státního rozpočtu. Současně též § 15 stanoví, že výnos z poplatků za znečišťování, který je příjmem kraje, může být použit jen na financování opatření v oblasti ochrany životního prostředí. Výnos z poplatků za znečišťování, který je příjmem státního rozpočtu, může být použit jen na financování činností zajišťovaných Ministerstvem životního prostředí (dále též jen „ministerstvo“ nebo „MŽP“) podle § 5 odst. 1 až 5, § 7 odst. 1 a 2, § 10 odst. 2 a 6 a § 30 zákona o ochraně ovzduší, které jsou vykonávány ministerstvem zřízenou právníckou osobou na základě zřizovací listiny, tj. Českým hydrometeorologickým ústavem (dále též jen „ČHMÚ“).

Podle „Výroční zprávy o hospodaření SFŽP ČR za rok 2011“ činily příjmy SFŽP za složku ovzduší pro celou Českou republiku 486,8 mil. Kč (bez příjmů finančních prostředků z emisních povolenek na financování programu Zelená úsporám). Příjmy SFŽP z poplatků za znečišťování ovzduší činily v roce 2011 430,7 mil. Kč, a jen poplatky např. z Moravskoslezského kraje činily v daném roce částku přesahující 110 mil. Kč.

Celkové výdaje složky ovzduší (bez výdajů na financování programu Zelená úsporám) podle výše uvedené výroční zprávy dosahovaly v roce 2011 jen 170,8 mil. Kč pro celou Českou republiku. Toto je velice nízká částka s ohledem na skutečnost, že např. jen průmyslové a energetické zdroje z Moravskoslezského kraje zaplatí ročně za poplatky za znečištění ovzduší částku kolem 100 mil. Kč. Z tohoto pohledu způsob rozdělení výnosu z poplatků za znečišťování neodpovídá tomu, že je potřeba primárně prostředky získané z poplatků za znečišťování ovzduší vrátit zpět do krajů, ve kterých dochází k největšímu znečištění ovzduší. Kraje by tyto finanční prostředky, které právě na zlepšení kvality ovzduší chybí, přerozdělily a nasměrovaly daleko flexibilněji než SFŽP z centrální úrovně.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Důvodem navrhované změny zákona o ochraně ovzduší je především skutečnost, že většina vybraných poplatků za znečišťování ovzduší v krajích není zpětně na ochranu ovzduší do těchto krajů vrácena, jak již bylo uvedeno v předchozí části. Průmyslové podniky, které se podílejí nezanedbatelnou měrou na zhoršování kvality ovzduší v jednotlivých krajích, platí poplatky za znečišťování ovzduší, a ty by měly být následně využity na zlepšení stavu životního prostředí tam, kde znečištění vzniklo. V současné době však výnosy z poplatků navraceny do krajů zatížených dopady činnosti tamních průmyslových podniků, ale jsou rozdělovány v rámci celé České republiky.

Například Moravskoslezský kraj v roce 2011 zřídil Fond životního prostředí Moravskoslezského kraje (dále jen „fond kraje“), jehož účelem je vytváření zdrojů pro financování rozvojových aktivit, záměrů a projektů v oblasti ochrany a zlepšování životního prostředí a zemědělství na území Moravskoslezského kraje. Účelem fondu kraje je v současné době rovněž zabezpečení financování opatření vedoucích ke snížení znečištění ovzduší z malých spalovacích zdrojů (např. tzv. kotlíková dotace). Do budoucna Moravskoslezský kraj uvažuje o finanční podpoře ozdravných pobytů dětí předškolního věku a o podpoře výměny starého zdroje tepla v domácnostech za bezemisní zdroj. Moravskoslezský kraj potřebuje intenzivně řešit projekty na zlepšení kvality ovzduší nebo zmírnění zdravotních dopadů znečištěného ovzduší a k tomuto účelu je nezbytné využít i finanční prostředky, které pravidelně odvádějí velké společnosti do SFŽP a které nejsou v plné výši navraceny zpět do Moravskoslezského kraje. Opatření na ochranu životního prostředí se zaměřením na ovzduší financovaná z těchto poplatků mohou, pokud budou cíleně zaměřena, podstatně zmírnit dopady místního znečištění ovzduší.

Kraje jsou v rámci svého území schopny tyto výnosy z poplatků použít efektivněji, neboť znají dobře místní poměry a jsou tak schopny účelněji použít výnosy z poplatků na konkrétní opatření na ochranu životního prostředí na svém území nežli SFŽP. Takto vynaložené výnosy z poplatků mohou výrazně pomoci krajům zlepšit kvalitu životního prostředí skrze jejich přesné zacílení na aktuální problémy v zasažených složkách životního prostředí v kraji. Dále jsou kraje schopny reagovat na aktuální problémy daleko pružněji a rychleji než SFŽP, který by měl řešit spíše otázky z hlediska jejich celostátního významu. Proto považujeme za nezbytné, aby zákon o ochraně ovzduší upřednostnil regionální snahy o zlepšení životního prostředí, zejména pak kvality ovzduší v zasažených regionech, prostřednictvím přiznání většího podílu krajům na výnosech z poplatků za znečištění ovzduší. Aby kraje mohly účelněji vynakládat výnosy z poplatků co nejdříve, je navrhováno, aby výnos z poplatků za znečištění do roku 2013 včetně byl příjmem SFŽP a aby od roku 2014 byl poměr přerozdělování výběru z poplatku změněn tak, jak je navrhováno, tj. 90 % příjmem kraje, na jehož území se stacionární zdroj nachází, a 10 % příjmem státního rozpočtu.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s Ústavou a s ústavním pořádkem České republiky.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, její slučitelnosti s akty práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, ani s právem Evropské unie.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy

Návrh zákona bude mít dosah do rozpočtu SFŽP, kdy dojde ke snížení prostředků z výnosu z poplatků za znečištění od roku 2014, a do rozpočtů krajů, kdy dojde od roku 2014 k navýšení prostředků z výnosu z poplatků za znečištění. Touto změnou rovněž dojde již v roce 2014 k navýšení příjmu z poplatků za znečištění ovzduší pro státní rozpočet o 10 %, ke kterému mělo podle současně platného zákona o ochraně ovzduší dojít až od roku 2017. Příjem SFŽP se sníží v roce 2014 na 0 Kč, což činí o 100 % méně než stanovuje současný zákon o ochraně ovzduší. Jelikož se příjmy SFŽP v roce 2011 pohybovaly ve výši 3,3 mld. Kč¹, výpadek příjmu z poplatku za znečištění ovzduší (v roce 2011 ve výši 430,7 mil. Kč) bude mít nepatrný dopad na fungování SFŽP. Zvýší se naopak příjmy krajů z poplatků za znečištění ovzduší na 90 % z poplatků za znečištění již v roce 2014, oproti 25 % v roce 2017, jak uvádí zákon o ochraně ovzduší. Tyto příjmy budou vázány na zlepšení kvality životního prostředí v krajích.

Návrh zákona nepředpokládá sociální dopady.

Návrh zákona bude mít pozitivní dopad na životní prostředí. Lze předpokládat zlepšení stavu životního prostředí především v krajích, ve kterých je výraznější množství subjektů, které mají povinnost platit poplatky za znečištění, neboť od roku 2014 bude 90 % z výnosů z poplatků za znečištění použito na financování opatření v oblasti životního prostředí právě v těch krajích, ve kterých se nacházejí zdroje, které významně znečišťují ovzduší. Rovněž lze předpokládat snížení množství spalování nekalitních paliv a odpadů v domácích kotlích fyzických osob, a tím lze odůvodněně předpokládat, že dojde k výraznému zlepšení kvality ovzduší zejména v lokálním měřítku.

Návrh zákona nepředpokládá dopad na podnikatelské prostředí.

6. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopad na ochranu soukromí ani osobních údajů.

¹ Státní fond životního prostředí ČR. Výroční zpráva o hospodaření SFŽP ČR za rok 2011, s. 24.

7. Zhodnocení ve vztahu k zákazu diskriminace

Platná právní úprava ani navrhovaná úprava není v rozporu a nestanovuje odchylky ve vztahu k zákazu diskriminace. Rovněž nejsou v rozporu se zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

8. Zhodnocení korupčních rizik

Tento návrh nevyvolá korupční rizika, neboť návrh zákona pouze mění poměry výnosů z poplatků za znečišťování.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K článku I

Těmito ustanoveními dojde ke změně poměru mezi příjemci výnosu z poplatků (SFŽP a kraje) za znečišťování od roku 2014, kdy 90 % výnosu z poplatků bude příjmem kraje, na jehož území se stacionární zdroj nachází, a 10 % příjmem státního rozpočtu.

K článku II

Nabytí účinnosti zákona se navrhuje patnáctým dnem po jeho vyhlášení. Legisvakanční doba je úměrná rozsahu a významu změn, které návrh zákona oproti dosavadnímu stavu přináší, neboť se nezavádějí žádné nové postupy.

V Ostravě dne

Miroslav Novák
hejtman kraje

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

TEXT ČÁSTI ZÁKONA S VYZNAČENÍM NAVRHOVANÝCH ZMĚN - VÝŇATKY

§ 15

Povinnosti provozovatelů malých stacionárních zdrojů znečišťování

(14) Výnos z poplatků za znečišťování je do roku ~~2016~~ **2013** včetně příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky. Od roku ~~2017~~ **2014** je ~~65 % výnosu z poplatků za znečišťování ovzduší příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky, 25~~ **90** % příjmem kraje, na jehož území se stacionární zdroj nachází, a 10 % příjmem státního rozpočtu. Výnos z poplatků za znečišťování, který je příjmem kraje, může být použit jen na financování opatření v oblasti ochrany životního prostředí. Výnos z poplatků za znečišťování, který je příjmem státního rozpočtu, může být použit jen na financování činností zajišťovaných ministerstvem podle § 5 odst. 1 až 5, § 7 odst. 1 a 2, § 10 odst. 2 a 6 a § 30, které jsou vykonávány ministerstvem zřízenou právnickou osobou na základě zřizovací listiny.